18/01/2019

Ο έτερος εκ των δύο Μεγάλων της ημέρας

/ Επικαιρότητα

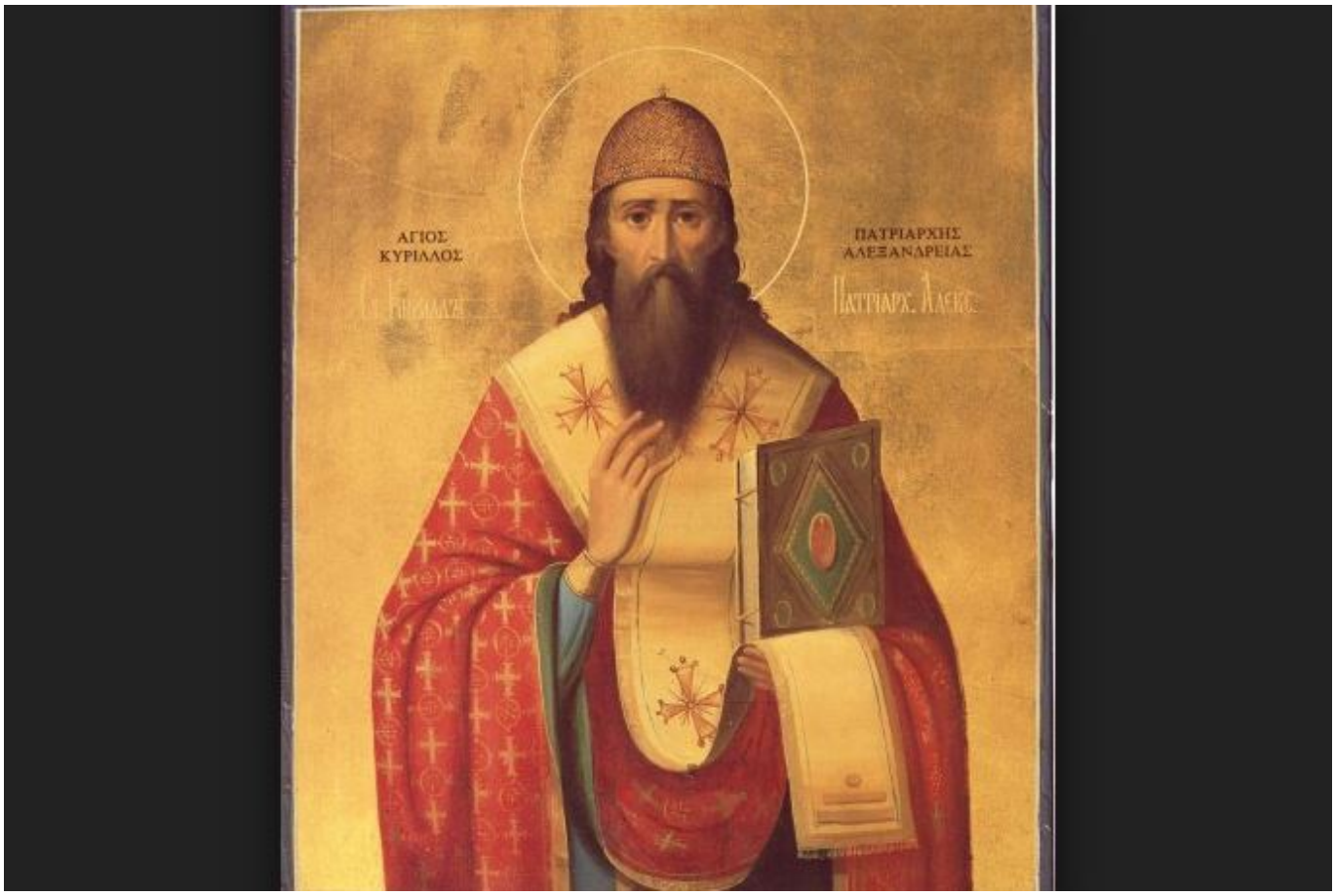

Ἡ Ἐκκλησία μας θέλησε νὰ ἀδελφώσει τὴν μνήμη τῶν δυὸ Μεγάλων Πατέρων αὐτῆς καὶ Ἀρχιεπισκόπων Ἀλεξανδρείας, τοῦ Μεγάλου Ἀθανασίου, πρωταγωνιστὴ κατὰ τοῦ Ἀρειανισμοῦ, καὶ τοῦ Ἁγίου Κυρίλλου, πρωταγωνιστὴ κατὰ τοῦ Νεστοριανισμοῦ καὶ ὅρισε τὸ συνεορτασμό τους στὶς 18 Ἰανουαρίου ἑκάστου ἔτους.

Ὁ Ἅγιος Κύριλλος ἔζησε κατὰ τοὺς χρόνους τοῦ αὐτοκράτορα Θεοδοσίου τοῦ Μικροῦ (408 – 450 μ.Χ.) καὶ γεννήθηκε περὶ τὸ 370 ἢ 375 μ.Χ. στὴν Ἀλεξάνδρεια ἀπὸ εὔπορους γονεῖς τῆς ἑλληνικῆς κοινωνίας τῆς πόλεως. Ἦταν θερμοῦ καὶ ζωηροῦ χαρακτῆρος, ἀνήσυχος, τολμηρός, ἐνεργητικὸς καὶ πολὺ δραστήριος. Διακρινόταν γιὰ τὴν εὐστροφία, τὴν ταχύτητα καὶ ἀποφασιστικότητα τῶν ἐνεργειῶν του καί, κυρίως, γιὰ τὴν ἐπιμονή, ὁρμητικότητα καὶ τὸ ἀνυποχώρητο στὶς ἐπιδιώξεις τῶν σκοπῶν γιὰ τοὺς ὁποίους ἀγωνιζόταν.

Εἶχε ἰσχυρὸ τὸ αἴσθημα τῆς ὀρθοδόξου ἐκκλησιαστικῆς παραδόσεως καὶ τὴν ἀγάπη του γιὰ τὴν εἰρήνη καὶ ἐκκλησιαστικὴ ἑνότητα, ἡ δὲ συναίσθηση τοῦ καθήκοντος

καὶ ὁ ἀγνὸς ἐνθουσιασμός του γιὰ τὴν ἀλήθεια τὸν καθιστοῦσαν ἄφοβο στὴν ἐπιτέλεση τῆς διακονίας του καὶ ἱκανὸ ἀγωνιστὴ ὑπὲρ τῆς ἀλήθειας μέχρι θανάτου. Γιὰ ὅλα αὐτὰ τὰ χαρίσματα δικαίως θεωρεῖται ὡς ἕνας ἀπὸ τοὺς Μεγάλους Πατέρες καὶ Διδασκάλους τῆς Ἐκκλησίας καὶ ὁ κατ' ἐξοχὴν ὑπερασπιστὴς τῆς ἱερᾶς παραδόσεως.

Ἦταν ἀνεψιὸς τοῦ Πατριάρχου Ἀλεξανδρείας Θεοφίλου, τὸν ὁποῖο πάντοτε εὐγνωμόνως ἀνέφερε. Ἔλαβε εὐρεία μόρφωση στὴν Ἀλεξάνδρεια καὶ μάλιστα στὴν περιώνυμο Κατηχητικὴ Σχολή, ὅπου παρακολουθοῦσε παραδόσεις τοῦ μεγάλου διδασκάλου τῆς Σχολῆς αὐτῆς Διδύμου τοῦ Τυφλοῦ. Φοίτησε, ἀκόμη, στὶς φιλοσοφικὲς σχολὲς τῆς Ἀλεξάνδρειας καὶ συμπλήρωσε τὶς σπουδές του μὲ ἐπιπλέον ἰδιαίτερες μελέτες τῆς θύραθεν καὶ τῆς χριστιανικῆς φιλοσοφίας, ὅπως τοῦτο προκύπτει ἀπὸ τοὺς λόγους καὶ τὰ συγγράμματά του.

Ὅταν μελετοῦσε τὴν Ἁγία Γραφὴ ἐφάρμοζε τὴν ὑγιὴ καὶ ὀρθὴ ἑρμηνευτικὴ μέθοδο, διὰ τῆς ὁποίας ἀναζητοῦσε πάντοτε νὰ ἐρευνᾶ τὴν σύνθεση τοῦ κειμένου καὶ κατόπιν νὰ ἀναζητεῖ τὰ νοήματά του. Κατὰ τὴν ἑρμηνεία τῆς Ἁγίας Γραφῆς καὶ γενικῶς τὴν ἔκθεση τῶν δογμάτων προτιμοῦσε περισσότερο τὴν πίστη, ἔχοντας ὡς κριτήριο τῆς Ὀρθοδοξίας τὴν παράδοση τῆς Ἐκκλησίας, ὅπου ὅμως θεωροῦσε ἀναγκαῖο χρησιμοποιοῦσε καὶ τὸν λόγο.

Γιὰ τὴν καλύτερη πνευματικὴ ἀνάπτυξή του καὶ τὸν πληρέστερο καταρτισμό του, κατέφυγε σὲ μονὲς τῆς Αἰγύπτου, ὅπου ἀσκήτευε γιὰ ἕνα χρονικὸ διάστημα. Ἔλεγε μάλιστα σχετικά: «Εἰς χείρας πατέρων τεθράμμεθα ὀρθοδόξων καὶ ἁγίων». Μάλιστα κατὰ τοὺς χρόνους ἐκείνους, ὁ μοναχικὸς βίος τῆς Αἰγύπτου βρίσκονταν σὲ μεγάλη ἀκμή, ἀπὸ τὴν ὁποία εἶχε ἀρχίσει νὰ ἐξασθενεῖ, ἰδίως μετὰ τὶς βίαιες ἐπιθέσεις, τὶς ὁποῖες ἐξαπέλυσε ἐναντίων του ὁ Θεόφιλος, λόγῳ τῶν ὠρεγινιστικῶν ἐρίδων.

Μάλιστα, σύμφωνα μὲ κάποιες πληροφορίες, ὁ Ἅγιος Κύριλλος, ἀπεστάλη ἀπὸ τὸν θεῖο του Θεόφιλο, μετὰ τὶς σπουδές του, στὶς μονὲς τῆς Νιτρίας ὅπου διέμενε ἐπὶ πενταετία στὴ μονὴ τοῦ Ἁγίου Μακαρίου, μελετώντας τὴν Ἁγία Γραφὴ καὶ ἀσκούμενος ὑπὸ τὴν καθοδήγηση τοῦ γέροντος Σεραπίωνος.

Δὲν εἶναι γνωστὸ πότε ἀκριβῶς εἰσῆλθε στὶς τάξεις τοῦ ἱεροῦ κλήρου, ἀλλὰ πάντως μετὰ τὴν συμπλήρωση τοῦ 26ου ἔτους, χειροτονήθηκε ἀναγνώστης καὶ στὴ συνέχεια χειροτονήθηκε διάκονος καὶ πρεσβύτερος ἀπὸ τὸν θεῖο του Θεόφιλο.

Μετὰ τὸν θάνατο τοῦ Θεοφίλου, στὶς 15 Ὀκτωβρίου 412 μ.Χ., προβλήθηκε ὡς διάδοχός του, ὅπως καὶ ὁ ἀρχιδιάκονος Τιμόθεος, ὁ ὁποῖος ἦταν ἀξιόλογος κληρικὸς καὶ μάλιστα ἀρεστὸς στὴν ἀριστοκρατία τῆς ἀλεξανδρινῆς κοινωνίας

καθὼς καὶ στὴ δημόσια διοίκηση τῆς πόλεως. Τελικὰ Ἀρχιεπίσκοπος Ἀλεξανδρείας ἐξελέγη ὁ Ἅγιος Κύριλλος, ποὺ ἐνθρονίσθηκε στὶς 17 Ὀκτωβρίου 412 μ.Χ. καὶ διεποίμανε τὴν Ἐκκλησία τῆς Ἀλεξανδρείας ἐπὶ 32 ἔτη, ἔχοντας πάντοτε τὴ βαριὰ συναίσθηση ὅτι κατεῖχε τὸ θρόνο τοῦ Εὐαγγελιστοῦ Μάρκου.

Ὁ Ἅγιος Κύριλλος, ἀφ' ἑνὸς μὲν ἔλεγχε τὴν κοινωνικὴ ἀνισότητα, καυτηρίαζε τὴν ἀναλγησία τῶν πλουσίων καὶ τὶς κακὲς συνήθειες, καθὼς καὶ πολλὰ ἄλλα φαινόμενα τῆς εὐημερούσης κοινωνίας, ἀφ' ἑτέρου δὲ προέβαλλε στοὺς πιστοὺς τὸ ἰδεῶδες τῆς χριστιανικῆς ζωῆς καὶ ἀγάπης καὶ τοὺς συνιστοῦσε νὰ ζοῦν ζωὴ σύμφωνη μὲ τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ καὶ τὸ χριστιανικό τους ὄνομα.

Ὁ Ἅγιος θεώρησε βασικὸ καθῆκον του τὴν ἀντιμετώπιση διαφόρων αἱρέσεων καὶ σχισμάτων, ὑπολείμματα τῶν ὁποίων διασώζονται ἀκόμη, ὅπως καὶ τῶν Ἀρειανῶν, Μαρκίωνος, Παύλου Σαμοσατέως, Ναυατιανῶν. Ἐπίσης στράφηκε καὶ κατὰ τῶν Ἐθνικῶν, οἱ ὁποῖοι ἐπηρέαζαν τὸ λαὸ διὰ τῆς μαγείας, τῆς ἀστρολογίας καὶ τὶς δεισιδαιμονίες καὶ τοῦ μαντείου τους στὸ Μένουθις. Τὸ μαντεῖο αὐτὸ ἀντιμετώπισε διὰ τῆς μεταφορᾶς τῶν ἱερῶν λειψάνων τῶν Μαρτύρων Κύρου καὶ Ἰωάννου καὶ τῶν Παρθένων Θεοκτίστης, Εὐδοξίας καὶ τῆς μητέρας τους Ἀθανασίας στὸ ναὸ τῶν Εὐαγγελιστῶν, τὸν ὁποῖο ἀνήγειρε ὁ Θεόφιλος καὶ τὰ ὁποῖα λείψανα εἶχαν εὑρεθεῖ σὲ ἀρχαῖο χριστιανικὸ ναὸ τοῦ Ἀποστόλου Μάρκου.

Ὁ Ἅγιος Κύριλλος στράφηκε καὶ κατὰ τῶν Ἰουδαίων, ἐπειδὴ εἶχαν τὴ μεροληπτικὴ ὑπὲρ αὐτῶν στάση τοῦ ἔπαρχου Ὀρέστη καὶ συμπεριφέρονταν προκλητικὰ στοὺς χριστιανούς. Ὁ Ἅγιος ἐπίσης, ἀντιμετώπισε τὶς αἱρετικὲς δοξασίες τοῦ Πελαγίου καὶ τέλος τοῦ Νεστορίου. Ὁ ἀγώνας του κατὰ τοῦ Νεστορίου ἢ τοῦ Μονοφυσιτισμοῦ γέμισε τὴν ἱστορία τοῦ Μεγάλου αὐτοῦ Πατρὸς τῆς Ἐκκλησίας.

Ὁ Νεστόριος, Ἀρχιεπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως ἀπὸ τὸν Ἀπρίλιο τοῦ ἔτους 428 μ.Χ., δημιούργησε τὴν αἵρεση τοῦ Μονοφυσιτισμοῦ. Ἀρνιόταν δηλαδὴ τὴν καθ' ὑπόσταση ἕνωση τῶν δύο ἐν Χριστῷ φύσεων, θείας καὶ ἀνθρώπινης, ἀποδεχόταν μόνο ἐνοίκηση ἢ συνάφειά τους καὶ θεωροῦσε τὴν Παναγία ὄχι Θεοτόκο, ἀλλὰ «Χριστοτόκο» ἢ «ἀνθρωποτόκο». Ὁ Ἅγιος Κύριλλος διαφύλαξε τὴ Χριστολογία τῆς Ἐκκλησίας, ἀπὸ τὴν πλάνη τῶν αἱρετικῶν, διδάσκοντας τὴν ἀλήθεια τῆς Ἐκκλησίας.

Ὁ Χριστὸς κατὰ τὴν Θεία Του φύση χαρακτηρίζεται ἀπὸ τὸν Ἅγιο Κύριλλο ὡς «τοῦ Πατρὸς φύσει Υἱὸς καὶ ὑπὲρ ἡμᾶς Λόγος», «ἐκ Θεοῦ Λόγος», «ἄνωθεν ἐκ Θεοῦ Πατρός», ὁ ὁποῖος εἶναι Θεῖος Λόγος καὶ ὁ ὁποῖος «οἰκονομικῶς κατεφοίτησε δι' ἡμᾶς εἰς ἀνθρωπότητα», «γέγονε σάρξ» καὶ «καθ' ἡμᾶς ἄνθρωπος», «ἡνώθη κατὰ φύσιν καὶ καθ' ὑπόστασιν τῇ σαρκί». Ἔτσι, ἡ Παναγία εἶναι Θεοτόκος, διότι στὸν Ὅρο αὐτὸ συμπεριλαμβάνεται καὶ τὸ πραγματικὸ τῆς Θείας ἐνανθρωπήσεως τοῦ

Λόγου, τῆς κατὰ σάρκα γεννήσεως τοῦ Θεοῦ ἀπὸ τὴν Παρθένο καὶ τῆς ὑποστατικῆς ἑνώσεως τῶν δυὸ φύσεων στὸ πρόσωπό του. Ὁ Ὅρος Θεοτόκος συνοψίζει ἄριστα τὴν ἑνότητα τοῦ προσώπου τοῦ Χριστοῦ.

Τὸ 430 μ.Χ., ἡ Σύνοδος ποὺ συγκάλεσε στὴν Ἀλεξάνδρεια ὁ Ἅγιος Κύριλλος, διατύπωσε σὲ 12 ἀναθεματισμούς, τὶς διδασκαλίες ποὺ ὄφειλε νὰ ἀποκηρύξει ὁ Νεστόριος. Τὸ σκάνδαλο ποὺ δημιουργήθηκε καὶ ἀναστάτωσε τὴν Ἐκκλησία ἀπὸ τὴ διδασκαλία τοῦ Νεστορίου ἦταν μεγάλο. Αὐτὸ ἀνάγκασε τὸν αὐτοκράτορα Θεοδόσιο τὸν Β’ νὰ συγκαλέσει στὶς 7 Ἰουνίου τοῦ ἔτους 431 μ.Χ., στὴν Ἔφεσσο, τὴν Γ’ Οἰκουμενικὴ Σύνοδο.

Ἡ Σύνοδος συνῆλθε στὶς 22 Νοεμβρίου 431 μ.Χ. ὑπὸ τὴν προεδρία τοῦ Ἁγίου Κυρίλλου. Ὁ Νεστόριος δὲν ἐμφανίσθηκε. Ἡ Σύνοδος καταδίκασε τὴ δυσσεβὴ διδασκαλία τοῦ Νεστόριου καὶ τὸν ἴδιο τὸν αἱρεσιάρχη καὶ ἐξακολούθησε τὶς ἐργασίες της ἐπὶ ἄλλων θεμάτων. Μὲ καθυστέρηση ἔφθασε καὶ ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Ἀντιοχείας καὶ οἱ περὶ αὐτὸν Ἐπίσκοποι. Ὅταν ἔμαθαν τὴν καταδίκη τοῦ Νεστόριου, συνῆλθαν σὲ δική τους Σύνοδο, ἀφόρισαν ὅλα τὰ μέλη τῆς Γ’ Οἰκουμενικῆς Συνόδου καὶ καθαίρεσαν τὸν Ἅγιο Κύριλλο καὶ τὸν Ἐπίσκοπο Ἐφέσου Μέμνονα. Μὲ αὐτοκρατορικὸ διάταγμα, ποὺ ἐκδόθηκε μετὰ ἀπὸ ὑπόμνημα τῶν βασιλικῶν ἐπιτρόπων, ποὺ ἦσαν φίλοι τοῦ Νεστορίου, φυλακίστηκαν ὁ Ἅγιος Κύριλλος καὶ ὁ Ἐπίσκοπος Ἐφέσου. Μὲ ἐπέμβαση τῆς εὐσεβοῦς Πουλχερίας, ἀδελφῆς τοῦ αὐτοκράτορα, ὁ Θεοδόσιος Β’ κάλεσε νὰ ἐμφανισθοῦν ἐνώπιών του ἀντιπρόσωποι τῶν δύο πλευρῶν. Τοὺς ἄκουσε καὶ ἀποδέχθηκε τὶς θέσεις τῶν Ὀρθοδόξων. Τότε ἐπικυρώθηκαν ἀπὸ ὅλους τὰ Πρακτικὰ τῆς Γ’ Οἰκουμενικῆς Συνόδου.

Ὁ Ἅγιος Κύριλλος κοιμήθηκε ὁσίως μὲ εἰρήνη, στὶς 27 Ἰουνίου τοῦ ἔτους 444 μ.Χ. Δικαίως ὁ Ἅγιος Ἀναστάσιος ὁ Σιναΐτης τὸν προσονόμασε «σφραγίδα τῶν Πατέρων».

Ἀπολυτίκιον. Ἦχος γ’. Τὴν ὡραιότητα.

Ὡς βρύσις δίκρουνος, λαμπρῶς βλυστάνετε, δογμάτων πέλαγος, πᾶσι τοῖς πέρασιν, Ἱεραρχῶν ἡ ξυνωρίς, ἐκφάντορες τῶν ἀρρήτων, Πάτερ Ἀθανάσιε, τῆς Τριάδος τὸ ὄργανον, καὶ θεόφρον Κύριλλε, Θεοτόκου ὁ πρόμαχος, σοφίας οὐρανίου κρατῆρες, πᾶσι ζωῆς κιρνῶντες πόμα.

Κοντάκιον. Ἦχος δ’. Ἐπεφάνης σήμερον.

Ἱεράρχαι μέγιστοι τῆς εὐσεβείας, καὶ γενναῖοι πρόμαχοι, τῆς Ἐκκλησίας τοῦ

Χριστοῦ, πάντας φρουρεῖτε τοὺς ψάλλοντας· Σῶσον Οἰκτίρμον, τοὺς πίστει τιμῶντάς σε.

Μεγαλυνάριον.

Ἄνθραξ Ἀθανάσιος νοητός, ὤφθη καταφλέγων, τὴν Ἀρείου ὕλην σαθράν· κῦρος δὲ δογμάτων, ὁ Κύριλλος παρέχει, ἐλέγχων Νεστορίου, τὴν ἀθεότητα.

ΠΗΓΗ: www.synaxarion.gr